

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om försök med samarbete inom regioner

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 1 februari 2002 en proposition med förslag till lag om försök med samarbete inom regioner (RP 248/2001 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande (GrUU 11/2002 rd) i saken. Dessutom begärde förvaltningsutskottet den 8 maj 2002 ett kompletterande utlåtande av grundlagsutskottet (GrUU 11a/2002 rd). Utlåtandena ingår som bilagor till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Pekka Kilpi och överinspektör Teemu Eriksson, inrikesministeriet
- statssekreterare Rauno Saari, statsrådets kansli
- lagstiftningsråd Risto Eerola, justitieministeriet
- ekonomiplaneringschef Matti Väisänen, undervisningsministeriet
- kommunikationsråd Petri Jalasto, kommunikationsministeriet
- regeringsråd Sakari Arkio, handels- och industriministeriet
- regeringsråd Aino-Inkeri Hansson, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Päivi Kerminen, arbetsministeriet

- regionplaneringsråd Ulla Koski, miljöministeriet
- förvaltningsråd Marjatta Kaján, högsta förvaltningsdomstolen
- överdirektör Ilkka Suojasalmi, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral
- avdelningschef Arja Ylönen, länsstyrelsen i Uleåborgs län
- avdelningschef Maire Mäki, Norra Österbottens arbetskrafts- och näringscentral
- direktör Antti Koho, Egentliga Finlands arbetskrafts- och näringscentral
- direktör Erkki Kellomäki, Tavastlands miljöcentral
- markanvändningschef Tapio Tuuttila, Norra Österbottens miljöcentral
- chefen för juridiska frågor Kari Prättälä, Finlands Kommunförbund
- landskapsdirektör Esa Latva-Rasku, Södra Österbottens förbund
- förvaltningsdirektör Ahti Kaikkonen, Norra Österbottens förbund
- specialplanerare Tuula Halttunen, Egentliga Finlands förbund
- kommundirektör Kari Ahokas, Kempele kommun
- planeringsdirektör Hannu Koverola, Kouvolaregionens samkommun
- stadsdirektör Ilkka Vainio, Loimaa stad
- kommundirektör Juhani Tynjälä, Marttila kommun
- hälsovårdsområdesdirektör Päivi Sillanauke, Mänttäregionens hälsovårdsområde

FvUB 6/2002 rd — RP 248/2001 rd

- biträdande stadsdirektör Silja Hiironniemi, Uleåborgs stad
  - kommundirektör Juha Nousiainen, Pieksämäki landskommun
  - näringsombudsman Matti Lönnroos, Varkaus stad
  - avdelningschef Ari Heinilä, Bussförbundet rf
  - ombudsman, vicehäradshövding Juhani Hopso, Finlands Hotell- och Restaurangförbund rf
  - ombudsman Kaarlo Kekki, Suomen Sairaankuljetusliitto ry
  - verkställande direktör Lauri Säynäjoki, Finlands taxiförbund rf
  - verkställande direktör Veikko Syyrakki, Seutukeskus Oy Häme
  - professor Olli Mäenpää
  - professor Kaarlo Tuori.
- Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av
    - jord- och skogsbruksministeriet
    - länsstyrelsen i Västra Finlands län
    - Sydöstra Finlands arbetskraft- och näringscentral
    - Lapplands arbetskrafts- och näringscentral
    - Nylands arbetskrafts- och näringscentral
    - Lapplands förbund
    - Uleåborgs universitet
    - Sametinget
    - Haukivuori kommun
    - Hollola kommun
    - Kimito kommun
    - Kärsämäki kommun
    - Uleåborgs handelskammare.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om försök med samarbete inom regioner. Syftet med lagen är att främja och stödja frivilligt samarbete mellan kommunerna inom regioner. Lagen skall tillämpas inom Tavastehusregionen, Lahtis stadsregion, Loimaaregionen, Nivala-Haapajärviregionen, Uleåborgs region, Pieksämäkiregionen, Norra Lapplands region och Åbolands region. Statsrådet kan också välja någon annan region att delta i försöket.

Lagen skall möjliggöra för försöksregionerna att skapa ett nytt regionalt, offentligt organ. Kommunala myndigheter skall kunna överföra beslutanderätt till ett sådant organ. I vissa fall skall det vara möjligt att överföra kommuners beslutanderätt också till ett privaträttsligt samfund som är gemensamt för kommunerna inom en region. Dessa möjligheter att organisera samarbetet kompletterar de former av samarbete mellan kommuner som finns i kommunallagen.

Uppgifter som har överförts inom ett privaträttsligt samfund sköts under tjänstemannansvar och samma bestämmelser som gäller de myndigheter som sköter uppgifterna skall också gälla skötseln av uppgifterna inom samfundet.

Enligt lagen skall kommunerna inom en försöksregion kunna komma överens om regional fördelning av samfundsskatten på ett sådant sätt att skatteförvaltningen redovisar skatten antingen helt eller delvis direkt till ett organ inom regionen. Kommunerna inom försöksregionen kan också komma överens om att deras gemensamma generalplan inte fastställs av miljöministeriet utan av den regionala miljöcentralen.

Lagen tillåter att kommunerna inom en försöksregion kommer överens om att införa remissförfaranden och planer för att kunna delta i statliga myndigheters beslutsfattande och i beslutsfattande inom förbund på landskapsnivå. Statliga myndigheter och förbund på landskapsnivå skall bara av tungt vägande skäl kunna avvika från utlåtandena och planerna. Dessa skall gälla företagsstöd enligt lagen om stödjande av företagsverksamhet, investeringsstöd enligt selsättningsförordningen, trafikkoncessioner för linjetrafik som bara bedrivs inom försöksregionens område och nya taxi- och sjuktransportkoncessioner, vissa undantagslov som avses i markanvändnings- och bygglagen, detaljhandelstillstånd och serveringstillstånd för alkoholdrycker enligt alkohollagen samt övervakning och sank-

tionering av dem, nationell medfinansiering som förbund på landskapsnivå beviljas från Europeiska gemenskapens strukturfond och av motsvarande anslag i statsbudgeten, planen för nivån på servicen i kollektivtrafiken enligt lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg samt statsandelen för investeringar inom social- och hälsovårdsväsendet och undervisnings- och kulturverksamheten.

Vidare skall försöksregionen ha möjlighet att avge utlåtande till myndigheterna inom den statliga regional- och lokalförvaltningen när det gäller planer och beslut som är betydelsefulla för

utvecklandet av regionen och om finansieringen av dessa planer och beslut.

Statsrådet skall fastställa ett avtal mellan kommunerna inom försöksregionen innan det träder i kraft. Inrikesministeriet svarar för uppföljningen av försöken och försöksregionerna är skyldiga att informera om försöken. Den föreslagna lagen skall vara temporär. Den avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Bestämmelsen om fördelningen av samfundsskatten träder i kraft den 1 januari 2003.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Reformens innehåll och betydelse

Lagförslaget har som mål att främja frivilligt samarbete mellan kommunerna i en region. Ambitionen är att tillföra samarbetet nya administrativa möjligheter och att uppmuntra försöksregionerna till bredare och djupare samarbete. Den föreslagna lagen avser försök med bl.a. olika slag av regionala beslutsmodeller och regional demokrati, regionalt samarbete i att producera kommunala tjänster, nya möjligheter för den regionala näringspolitiken och planering av den regionala markanvändningen.

Av propositionens motivering framgår att syftet är att möjliggöra en överföring av kommunernas nuvarande beslutanderätt och uppgifter till ett helt nytt offentligt rättsligt regionalt organ och sådana regionala privaträttsliga samfund eller stiftelser som skall ta hand om de överförda uppgifterna för försöksregionens räkning. Det är fråga om sådan kompetens som kommunerna med stöd av 10 kap. i kommunallagen (365/1995) kan delegera till en annan kommun, en frivillig samkommun eller ett gemensamt organ enligt kommunallagen. Utgångspunkten förefaller att vara att kommunernas nuvarande uppgifter och beslutanderätt kommer att spela en central roll i försöket. Förvaltningsutskottet anser att den föreslagna regleringen måste precis-

ras till denna del. Kommunernas gemensamma generalplan fastställs på regional nivå och samfundsskatten fördelas regionalt.

Lagstiftningen avses vara en temporär försökslagstiftning. Utifrån erfarenheterna skall det bedömas om försöksresultaten kan utnyttjas på ett mera bestående sätt. Av propositionen framgår att försöket med regionalt samarbete skall följas upp med hjälp av en utvärderande undersökning och annan uppföljning av ledningsgruppen. Genom den utvärderande undersökningen utreds hur försöket inverkar på framväxten av regionalt samarbete, på tjänster och tjänsteproduktion samt på den regionala utvecklingen, den övriga förvaltningen och hur processerna i själva projektet framskrider. Utskottet inskräper att utvärderingen också bör se på hur försöket inverkar på den kommunala demokratin.

Förvaltningsutskottet erinrar i detta sammanhang att den gällande lagstiftningen möjliggör ett brett spektrum av samarbete mellan kommunerna i form av samkommuner. Också denna samarbetsform kan — om kommunerna så önskar — utnyttjas effektivt för ett ännu djupare och flexibla samarbete mellan kommunerna.

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget med

de anmärkningar och ändringsförslag som framgår av detta betänkande.

Överföring av kommunernas nuvarande uppgifter och beslutanderätt

Enligt grundlagsutskottets egentliga utlåtande (GrUU 11/2002 rd) är problemet med propositionen att det inte framgår helt obestriddigt i vilka frågor kommunens beslutanderätt och därmed vilka uppgifter som kan överföras på ett organ som avses i 4 § och ett samfund eller en stiftelse som avses i 5 §. På grund av 16 § 1 mom. bör lagförslaget enligt utskottets mening ändå i sista hand förstås så att det gäller möjlighet att föra över kommunens beslutanderätt bara i de fall som avses i 8—12 § och 14 och 15 §.

Enligt vad förvaltningsutskottet har erfarit har meningen varit att kommunerna inom försöksregionen valfritt kan överföra uppgifter och beslutanderätt som de har med stöd av kommunallagen (365/1995) eller någon annan lag — med undantag för s.k. tvångssamkommuners uppgifter och beslutanderätt — till ett regionalt organ som avses i 4 §.

I sitt egentliga utlåtande har grundlagsutskottet inte — uppenbarligen på grund av tolkningen av lagförslaget innehåll — behandlat lagstiftningsordningen ur den synvinkel att kommunernas nuvarande uppgifter och beslutanderätt kunde omfattas av försöket. Förvaltningsutskottet har därför den 8 maj 2002 begärt ett kompletterande utlåtande (GrUU 11a/2002 rd) av grundlagsutskottet. Begäran om utlåtande innehöll förvaltningsutskottets preliminära förslag till bestämmelser och ingår som bilaga till grundlagsutskottets kompletterande utlåtande.

Med stöd av 3 och 4 § i förvaltningsutskottets preliminära förslag kan kommunerna inom försöksregionen överföra vilka som helst uppgifter som de har enligt kommunallagen eller med stöd av någon annan lag och beslutanderätt till ett sådant regionalt organ som avses i lagförslaget. Dessa delegeringsmöjligheter omfattar inte s.k. tvångssamkommuners uppgifter och beslutanderätt. Av grundlagsutskottets kompletterande utlåtande framgår att föreslagna 3 och 4 § kan stiftas

i vanlig lagstiftningsordning i enlighet med förvaltningsutskottets preliminära förslag.

I anknytning till föreslagna 5 § har förvaltningsutskottet begärt ett kompletterande utlåtande av grundlagsutskottet om det är möjligt att i vanlig lagstiftningsordning till de samfund eller stiftelser som avses i paragrafen överföra uppgifter och beslutanderätt som även nu hör till kommunen i frågor som avses i föreslagna 8—12 § och 14 och 15 §. Tanken är att ärendena på detta sätt kunde sammanföras till naturliga helheter, t.ex. i anknytning till näringspolitik, medan befogenheter som i första hand hör till staten och befogenheter som hör till kommunerna själva kunde tas upp inom ramen för försöket med regionalt samarbete.

Grundlagsutskottet framhåller i sitt kompletterande utlåtande att den tilltänkta ändringen leder till avsteg från principen att definitionen på överförbara uppgifter måste vara exakt på grund av 124 § i grundlagen. Dessutom kan det inte bestridas att de uppgifter som överförs enligt förvaltningsutskottets preliminära förslag kan innebära betydande utövning av offentlig makt. Grundlagens 124 § förbjuder överföring av sådana uppgifter till andra än myndigheter. Det betyder att 5 § 2 mom. i förvaltningsutskottets begäran om utlåtande står i strid med grundlagen och att lagförslaget därför måste behandlas i den ordning som föreskrivs i 73 § i grundlagen.

Utlåtandenas och planernas bindande verkan inom försöksregionen

Lagförslaget ger i ett flertal bestämmelser kommunerna inom en försöksregion möjlighet att avtala om vissa frågor. Kommunerna kan bl.a. komma överens om att utarbeta en näringspolitisk utvecklingsplan (8,1 §) och en plan för nivå på servicen i kollektivtrafiken (11 §) samt om att ge uttalanden om vissa finansieringsansökningar (8,2 § och 10 §), vissa tillståndsärenden (9 §) och prioritetsordningen för vissa investeringsprojekt (12 §). Enligt föreslagna 13 § 1 mom. kan den beslutsfattande myndigheten endast av vägande skäl avvika från utlåtandet eller planen. Ett villkor för ett finansieringsbeslut

som avses i 8 § 2 mom. och 10 § är dessutom ett förordnande utlåtande av försöksregionen.

Utifrån 13 § kan den beslutsfattande myndigheten avvika från försöksregionens plan eller utlåtande enligt 8—12 § endast av vägande skäl. Grundlagsutskottet framhåller i sitt utlåtande att meningen inte kan vara att planerna och utlåtandena berättigar till avsteg från de grunder för beslutsprövningen som enligt lag skall följas vid de aktuella besluten. Om "den bindande verkan" i försöksregionens ståndpunkter uppfattas på detta sätt är den utan vidare underordnad beslutsfattandets lagstiftade grunder. Bara inom gränserna för den kan försöksregionens planer och utlåtanden tillföra beslutsfattandet sådana regionala aspekter som det inte är möjligt att avvika från annat än av tungt vägande skäl.

Förvaltningsutskottet omfattar grundlagsutskottets syn på "den bindande verkan" som tillmäts försöksregionens ståndpunkter. Samtidigt konstaterar förvaltningsutskottet att syftet med lagförslaget är att försöksregionens ståndpunkter skall kräva en höggradig "bindande verkan" och att det i första hand av laglighetshänsyn skall gå att avvika från "bindande utlåtanden eller planer". Förvaltningsutskottet menar att tungt vägande skäl att avvika från utlåtanden och planer föreligger om ett beslut i enlighet med dem är lagstridigt, står i strid med Europeiska gemenskapens program eller leder till en sådan situation i fråga om projektfinansieringen att ett projekt som skall finansieras inte kan genomföras i avsaknad av annan finansiering. För klarhetens skull föreslår utskottet att det bestäms i lagen på vilka grunder det är möjligt att avvika från ett utlåtande eller en plan.

Alternativa avtalsstrukturer

Enligt grundlagsutskottets egentliga utlåtande bör man vid den fortsatta behandlingen av propositionen bedöma ett sådant alternativ att försöksregionen genom lag får befogenhet att utarbeta planer och lämna utlåtanden i de frågor som avses i föreslagna 8—12 § samt 14 och 15 §.

Förvaltningsutskottet påpekar att avsikten är att kommunerna inom ramen för försöket delegerar också en del av sin egen beslutanderätt till

försöksregionerna. Med tanke på försökets syfte är det dessutom viktigt att statsrådet kan göra en samlad bedömning av försöksprojektet med hänsyn till reformens målsättning. Enligt lagförslaget skall statsrådet fastställa ett avtal och därvid väga in avtalets främjande inverkan på samarbetet mellan kommunerna, de resurser som anvisas för den verksamhet som avses i avtalet, personalen och personalens sakkunskap i de uppgifter som planerats för personalen, arrangemangen för organets beslutsfattande och medborgarnas möjligheter att delta i beslutsfattandet. Förvaltningsutskottet tillstyrker lagförslaget till denna del utifrån regeringens proposition.

Detaljmotivering

2 §. *Tillämpningsområde.* Utskottet föreslår en sådan ändring i 2 § 1 mom. 5 punkten att det finska uttrycket "Oulun kaupunkiseutu" ersätts med "Oulun seutu". Ändringen påverkar inte den svenska texten.

Enligt 2 § 2 mom. kan statsrådet välja också en annan kommun än en sådan som avses i 2 § 1 mom. att delta i försöket. Med anledning av detta påpekar grundlagsutskottet i sitt egentliga utlåtande att kravet på att det skall föreskrivas genom lag om anlitan av de grundläggande fri- och rättigheterna också gäller jämlikhetsprincipen. Kravet måste beaktas också när försöksområdet slås fast. Som grundlagsutskottet ser det avgränsar de föreslagna bestämmelserna i 2 mom. i en konstitutionell bedömning inte statsrådets makt att ange de nya försöksregionerna i tillräcklig utsträckning.

Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår förvaltningsutskottet att 2 § 2 mom. stryks i lagförslaget. Samtidigt framhåller utskottet att det i förekommande fall kan lagstiftas särskilt om att nya regioner kan tas med i försöket.

För klarhetens skull påpekar utskottet att överföringen av uppgifter och beslutande rätt avses bli ordnad på samma sätt i alla kommuner inom en viss försöksregion utan att någon kommun in en ekonomisk region skulle kunna ställa sig utanför försöket till exempel i vissa delar.

3 §. *Överföring av kommuners beslutanderätt.* Förvaltningsutskottet hänvisar till den allmänna motiveringen och det som grundlagsutskottet anför i sitt kompletterande utlåtande och föreslår att den helhet som 3 och 4 § utgör godkänns utifrån förvaltningsutskottets preliminära förslag. På detta sätt preciseras regleringen och samtidigt kan kommunala uppgifter och beslutanderätt delegeras till ett regionalt organ i vilka som helst ärenden med undantag av de ärenden som handhas av lagfästa samkommuner utifrån gällande lagstiftning.

I lagförslaget är det fråga om överföring inte bara av beslutanderätt utan också av uppgifter och därför föreslår utskottet att 3, 4 och 5 § preciseras på denna punkt.

4 §. *Överföring av beslutanderätt till ett regionalt organ.* Föreslagna 4 § gäller överföring av den kommunala beslutanderätten till ett offentligt regionalt organ. Den största skillnaden jämfört med ett gemensamt organ enligt kommunallagen är att det nya regionala organet inte är en del av någon kommuns organisation. Samkommuner producerar oftast vissa tjänster medan det föreslagna regionala organet bara kan syssla med beslutsfattande och den egentliga serviceproduktionen kan organiseras på annat sätt. Lagen ger också friare händer att lägga upp det nya organets beredningsorganisation jämfört med samkommuner, där den alltid inordnas i samkommunens egen organisation.

Enligt grundlagsutskottets egentliga utlåtande är problemet att lagförslaget ser ut att ge kommunerna en möjlighet att åsidosätta sådana bestämmelser i kommunallagen när de inrättar myndigheten som i samkommuner utgör en garanti för att de viktigaste kraven på kommunal demokrati uppfylls. Med hänsyn till paragrafens 3 och 4 mom. kunde kommunerna kullkasta kommunallagens bestämmelser om förtroendevaldas valbarhet, förutsättningarna för kommunens invånare och de som utnyttjar kommunens tjänster att delta i och påverka kommunens verksamhet, kommuninvånarnas initiativrätt och kommunernas informationsskyldighet genom att avtala om dem i grundavtalet med avvikelse från

kommunallagen. Med tanke på den i grundlagen tryggande kommunala självstyrelsen blir det därmed en fråga om lagstiftningsordningen att lagen säkerställer att de bestämmelser i kommunallagen som är helt centrala för dessa frågor tillämpas också i regionalt organ.

Förvaltningsutskottet noterar att det av 4 § 3 mom. framgår vilka omständigheter kommunerna åtminstone skall avtala om när de inrättar ett regionalt organ. Momentet avser att garantera att organet har tillbörliga administrativa strukturer. I 4 mom hänvisas till att bestämmelser om samkommuner skall tillämpas medan det på det regionala organet skall tillämpas bestämmelser om kommuner enligt vad som föreskrivs i 86 § i kommunallagen. Förvaltningsutskottet har den uppfattningen att det således inte har varit meningen att de bestämmelser i kommunallagen som nämns i grundlagsutskottets utlåtande kunde åsidosättas genom avtal mellan kommunerna. För att grundlagsutskottet konstitutionella anmärkning om 4 § skall kunna beaktas föreslår förvaltningsutskottet att bestämmelsen preciseras genom att det i en ny tredje mening i slutet av 4 § 2 mom. föreskrivs som en komplettering att på organet i övrigt tillämpas vad som bestäms om samkommuner i kommunallagen. Utskottet föreslår att den inledande meningen i 3 mom. ändras så att det framgår att momentet är sekundärt i förhållande till 2 mom., vilket gör 4 mom. enligt propositionen obehövligt.

Vidare föreslår utskottet i det innehållsligt sett nya 4 mom. att kommunerna dock inte kan avtala om de ärenden som avses i 3 mom. i strid med de bindande bestämmelserna om samkommuner i kommunallagen.

I sitt egentliga utlåtande håller grundlagsutskottet det för möjligt att en del allmänna förvaltningsrättsliga författningar formellt inte blir tillämpliga i det regionala organet. Av orsaker som går tillbaka i 21 § i grundlagen är det enligt utlåtandet nödvändigt att säkerställa genom explicita bestämmelser att åtminstone de allmänna författningar som är väsentliga med tanke på rättssäkerheten är tillämpliga i det regionala organet. Därför föreslår förvaltningsutskottet att det i det helt nya 5 mom. i 4 § föreskrivs i mot-

svarighet till 5 § 2 mom. i lagförslaget om allmänna förvaltningsrättsliga författningars tillämplighet i det regionala organet. För klarhetens skull har utskottet tagit in bestämmelserna också i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Av lagförslagets motivering framgår att det regionala organet kan förvärva rättigheter och ingå förbindelser samt vara part i domstolen och hos andra myndigheter. Förvaltningsutskottet anser inte att det råder någon oklarhet om organets egenskap av juridisk person.

5 §. Överföring av beslutanderätt till ett samfund eller en stiftelse. Utifrån grundlagsutskottets utlåtanden är det möjligt att i vanlig lagstiftningsordning stifta en lag som medger att beslutanderätt och uppgifter överförs till ett samfund eller en stiftelse enligt 5 § bara i de fall som avses i 8—12 § samt 14 och 15 §.

För klarhetens skull föreslår förvaltningsutskottet att formuleringen i 5 § 1 mom. preciseras så att begränsningen i föregående stycke klart framgår.

Vidare uppmärksammar utskottet med hänsyn till principen de lege ferenda att det bör beredas ett särskilt lagförslag som med tillräcklig exakthet anger den beslutanderätt och de uppgifter som skall överföras till ett samfund eller en stiftelse i 5 § och som är betydelsefulla med tanke på försöket med regionalt samarbete.

Förvaltningsutskottet föreslår att 5 § 2 mom. kompletteras med lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991), eftersom också Norra Lapplands ekonomiska region hör till tillämpningsområdet.

9 §. Försöksregionens deltagande i vissa av tillståndsförvaltningens beslut. Utskottet föreslår med hänvisning bl.a. till försöksregionernas lama intresse att utlåtandeförfarandet om taxi- och sjuktransporttillstånd i detta sammanhang stryks i 9 §.

Grundlagsutskottet framhåller i sitt utlåtande att tillståndsärendena i 9 § knyter an till den enskildes grundläggande fri- och rättigheter, aningen till rätten att fritt utöva näring eller till

egendomsskyddet. Enligt utskottets mening är det klart att ett utlåtande från en försöksregion inte kan ha någon som helst bindande verkan i frågor som gäller de administrativa påföljderna för detaljhandels- och serveringstillstånd för alkoholdrycker enligt alkohollagen. Förvaltningsutskottet föreslår därför att 9 § 3 punkten ändras.

13 §. Utlåtandenas och planernas bindande verkan inom försöksregionen. Hänvisande till den allmänna motiveringen föreslår utskottet att 13 § 1 mom. godkänns med följande lydelse: "Den beslutsfattande myndigheten kan avvika från försöksregionens i 8—12 § avsedda plan eller utlåtande endast om beslutet enligt utlåtandet eller planen är lagstridigt, står i strid med Europeiska gemenskapens program eller om det i finansieringen av projekten leder till en situation där ett projekt som skall finansieras inte kan genomföras i avsaknad av annan finansiering."

17 §. Statsrådets behörighet. Lagförslaget gäller överföring av både beslutanderätt och uppgifter och därför föreslår utskottet att 17 § 2 mom. preciseras.

18 §. Tillämpning av annan lagstiftning. Med hänvisning till 17 § föreslår utskottet att 18 § 1 mom. ändras på motsvarande sätt.

I paragrafens 2 mom. sägs att utlåtande inte behöver begäras särskilt av en kommun inom försöksregionen med stöd av någon annan lag, om försöksregionen har lämnat ett utlåtande enligt den föreslagna lagen. Förvaltningsutskottet anser i likhet med grundlagsutskottet att det inte är lämpligt att tillämpa denna bestämmelse så brett att utlåtandet i lagförslaget ersätter utlåtanden av kommunala fackmyndigheter enligt speciallagstiftning. Utlåtanden enligt det föreliggande lagförslaget har givetvis en i hög grad bindande verkan.

Lagstiftningsordning

Förvaltningsutskottet har tillbörligen beaktat grundlagsutskottets konstitutionella anmärkningar om föreslagna 2 § 2 mom. och den helhet som utgörs av 4 § 3 och 4 mom. (GrUU 11/2002

rd). Vidare har utskottet beaktat de omständigheter som framgår av grundlagsutskottets kompletterande utlåtande (GrUU 11a/2002 rd). Därmed kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

lag om försök med samarbete inom regioner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
(Som i RP)

2 §
Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inom följande regioner (*försöksregioner*):
(1—8 punkten som i RP)
(2 mom. *utesl*)

3 §
Överföring av kommuners uppgifter och beslutanderätt

I kommunallagen (356/1995) eller i någon annan lag föreskrivna uppgifter och beslutanderätten för en kommun inom en försöksregion kan överföras på det sätt som avses i 4 och 5 §. Uppgifter och beslutanderätt kan dock inte med stöd av denna lag överföras från en sådan samkommun som kommunerna enligt lagen måste höra till.

4 §

Överföring av uppgifter och beslutanderätt till ett regionalt organ

Kommunala uppgifter och kommunal beslutanderätt (utesl.) kan överföras till ett sådant offentligt regionalt organ inom en försöksregion som fullmäktige i kommunerna inom regionen väljer på det sätt som de har kommit överens om.

Medlemmarna i organet skall vara valda av fullmäktige i kommunerna inom försöksregionen. Varje kommun skall ha åtminstone en medlem i organet. *På organet tillämpas i övrigt vad som bestäms om samkommuner i kommunallagen.*

Kommunerna inom försöksregionen skall *dessutom* åtminstone avtala om
(1—8 punkten som i RP)

Kommunerna inom försöksregionen kan dock inte avtala om sådana ärenden som kommunallagen reglerar på ett för samkommuner bindande sätt.

När ett regionalt organ som avses i 1 mom. sköter överförda uppgifter eller utövar beslutanderätt skall det iaktta bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966), la-

gen om översändande av handlingar (74/1954) och språklagen (148/1922). I Norra Lapplands region skall det regionala organet dessutom iaktta bestämmelserna i lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991). I fråga om offentligheten för det i 1 mom. avsedda regionala organets handlingar och verksamhet vid skötseln av överförda uppgifter och utövning av beslutanderätt gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). (Nytt 5 mom.)

5 §

Överföring av uppgifter och beslutanderätt till ett samfund eller en stiftelse

Om ordnandet av försöket förutsätter det och om det är motiverat för att det mål som nämns i 1 § skall uppnås, kan kommunerna inom försöksregionen komma överens om överföring av uppgifter och beslutanderätt som avses i 8—12 § samt i 14 och 15 § till ett sådant samfund eller en sådan stiftelse som har till uppgift att för kommunerna inom försöksregionen sköta de uppgifter som kan överföras eller utöva överförd beslutanderätt. För att uppgifter och beslutanderätt skall kunna överföras förutsätts att kommunerna inom försöksregionen utövar beslutanderätt i samfundet eller stiftelsen och att samfundet eller stiftelsen har en tillräcklig och kompetent personal samt övriga förutsättningar att sköta uppgifterna.

De personer som sköter överförda uppgifter eller utövar beslutanderätt inom samfundet eller stiftelsen handlar i sitt uppdrag under tjänsteansvar. När de samfund och stiftelser som avses i 1 mom. sköter överförda uppgifter eller utövar beslutanderätt skall de iaktta bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966), lagen om översändande av handlingar (74/1954) och språklagen (148/1922). Inom Norra Lapplands region skall samfundet eller stiftelsen dessutom iaktta bestämmelserna i lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991). I fråga om offentligheten för de i

1 mom. avsedda samfundens och stiftelsernas handlingar och verksamhet gäller vid skötseln av överförda uppgifter eller utövningen av beslutanderätt vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

6—8 §
(Som i RP)

9 §

Försöksregionens deltagande i vissa av tillståndsförvaltningens beslut

Kommunerna inom försöksregionen kan komma överens om att de ger utlåtande i följande ärenden:

1) trafiktillstånd enligt lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991) för linjetrafik som bedrivs enbart inom försöksregionens område (*utesl.*),

(2 punkten som i RP)

3) detaljhandelstillstånd och serveringstillstånd för alkoholdrycker enligt alkohollagen (1143/1994), vilka beviljas inom försöksregionen (*utesl.*).

10—12 §
(Som i RP)

13 §

Utlåtandenas och planernas bindande verkan inom försöksregionen

Den beslutsfattande myndigheten kan avvika från försöksregionens (*utesl.*) i 8—12 § avsedda plan eller utlåtande endast om beslutet enligt utlåtandet eller planen är lagstridigt, står i strid med Europeiska gemenskapens program eller om det i finansieringen av projekt leder till en situation där ett projekt som skall finansieras inte kan genomföras i avsaknad av annan finansiering. Villkoret för ett positivt finansieringsbeslut som avses i 8 § 2 mom. och 10 § är ett förordande utlåtande av försöksregionen.

(2 och 3 mom. som i RP)

FvUB 6/2002 rd — RP 248/2001 rd

14—16 §
(Som i RP)

sammanhänger med uppgiftsområdet i fråga till försöksregionen.

17 §

18 §

Statsrådets behörighet

Tillämpning av annan lagstiftning

(1 mom. som i RP)

När ett avtal fastställs skall avtalets främjande inverkan på samarbetet mellan kommunerna, de resurser som anvisas för den verksamhet som avses i avtalet, personalen och personalens sakkunskap i de uppgifter som planerats för personalen, arrangemangen för organets beslutsfattande och medborgarnas möjligheter att delta i beslutsfattandet beaktas. Ett villkor för att avtalet skall fastställas är att kommunerna överför sina egna uppgifter *och sin beslutanderätt* som

På en myndighet, ett samfund eller en stiftelse som med stöd av denna lag har tilldelats uppgifter *eller beslutanderätt* tillämpas vad som i övrigt bestäms om den myndighet som sköter dessa uppgifter och om sökande av ändring i dess beslut.

(2 mom. som i RP)

19—21 §
(Som i RP)

Helsingfors den 30 maj 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Pertti Turtiainen /vänst
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Rakel Hiltunen /sd
Valto Koski /sd
Esko Kurvinen /saml
Kari Kärkkäinen /kd
Paula Lehtomäki /cent
Pekka Nousiainen /cent

Kirsi Ojansuu /gröna
Heli Paasio /sd
Aulis Ranta-Muotio /cent
Pekka Ravi /saml
Petri Salo /saml
Arto Seppälä /sd
Marja Tiura /saml
ers. Matti Saarinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.